

Hrvoje KALEM - Adolf POLEGUBIĆ (ur.), *Vjera, kultura i umjetnost u susretu. Zbornik radova* (Frankfurt am Main: Hrvatski dušobrižnički ured, 2023.), 181 str.

Zbornik radova Hrvatskog dušobrižničkog ureda iz Frankfurta pod naslovom *Vjera, kultura i umjetnost u susretu*, koji su uredili doc. dr. sc. Hrvoje Kalem i dr. sc. Adolf Polegubić, donosi skupljena izlaganja s *Godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnika i suradnika iz Zapadne Europe* održanog u listopadu 2022. godine. Skup je održan u Vierzehnheiligenu kod Bambergu u organizaciji Hrvatskog dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Maini, a predavači su bili prof. dr. sc. Ivica Žižić, profesor liturgike na KBF-u Sveučilišta u Splitu, i doc. dr. sc. Hrvoje Kalem, profesor fundamentalne teologije na KBF-u Univerziteta u Sarajevu. Nakon završetka skupa njihova su izlaganja priređena i pretočena u znanstvene članke kako bi bila dostupna i široj javnosti.

U Zborniku je prikupljeno šest članaka koji promišljaju o vjeri, kulturi i umjetnosti kao stvarnostima koje se nužno susreću i dijalogiziraju. I. Žižić autor je prva tri članka: „Otajstvo ljepote: putevima teološke estetike“, „Slavlje ljepote: liturgija i umjetnost u susretu“ te „Istina ljepote: navještaj umjetnosti u znaku vjere“. Druga tri članka

napisao je H. Kalem: „Evanđelje u kulturi: prema teologiji kulture“, „Pozitivna uloga imaginacije na putu prema vjeri“ te „Moć i logika imaginacije polazeći od Svetog pisma, duhovnosti, liturgije i etike“.

Temeljno je polazište teoloških promišljanja ovoga Zbornika da je kršćanstvo oduvijek posvećivalo veliku pozornost dimenziji ljepote i da je pojam ljepote sastavni dio teoloških rasprava jer je lijepo sastavni dio istine i prakse kršćanske vjere. Od svojih početaka povijest nam svjedoči da se religiozno iskustvo i estetsko iskustvo na različite načine prožimaju: ljepota se uvijek doživljavala kao jedna od privilegiranih poveznica između čovjeka i božanskog. Za kršćanstvo umjetnost ima bitno teološku dimenziju navještaja jer se ljepota u prostoru kršćanske Crkve doživljava i shvaća kao fragmentarni unutarpovijesni odraz vječne Ljepote.

Polazeći od te korijenske povezanosti lijepog i svetog, tekstovi Zbornika iz perspektive teološke estetike ukazuju na važnost promišljanja njezinih osnovnih tema kako za suvremenu kršćansku teologiju, tako i za evangelizacijsko poslanje Katoličke Crkve u današnjem postmodernom svijetu: u konačnici se pitanje o lijepome u kršćanstvu preobražava u pitanje njezina istinskog Izvora, tj. Tko je ljepota.

Razmišljanja prisutna u Zborniku ponovno svraćaju pozornost na liturgiju kao eminentno mjesto

ljepote u kršćanstvu podsjećajući nas kako je formiranje kršćanskog bogoslužja išlo usporedo s formiranjem umjetnosti, što jasno govori o životnoj sponi između umjetničkog izražavanja i liturgijskog slavljenja. U želji da se nadoknadi zaborav imaginacije u suvremenim teološkim razmišljanjima, također se ukazuje na višestruku ulogu i funkciju imaginacije u pristupu stvarnosti, ističe njezina dinamička narav te međusobna upućenost vjere i imaginacije u nekim konkretnim područjima kršćanskog promišljanja, življenja, slavljenja i djelovanja: Svetom pismu, duhovnosti, liturgiji i etici.

Posebna se vrijednost ovog Zbornika može pronaći i u njegovoj dijaloškoj naravi jer u njemu doneseni tekstovi govore o susretu i dijalogu vjere, kulture i umjetnosti. Činjenica da je ovaj dijalog tijekom povijesti oscilirao, pokazuje da je potrebna neprestana briga i pažnja oko njegova održavanja: povijest nam pokazuje da je to uvijek imalo dobre posljedice i za vjeru i za umjetnost odnosno kulturu. Dijalog s umjetnošću ima i veliko značenje za kontekstualizaciju i inkulturaciju kršćanske poruke jer se preko umjetnosti omogućava utjelovljenje evanđelja u kulturi svojega vremena.

Vili Radman

Joshua STAMPER, *Aspire to lead* (Alexandria: EduMatch Publishing, 2021.), 159 str.

Knjiga Joshue Stampera izvorno je izašla na engleskom jeziku i još nije prevedena na hrvatski niti na koji njemu srodan jezik. *Aspire to lead*, što bi u slobodnom prijevodu ovog naslova značilo *Težiti liderstvu (vodstvu)*, pokušava dati alate kako postati lider u odgoju i obrazovanju. Autor je posljednjih osam godina imao priliku raditi kao pomoćnik ravnatelja srednje škole u školskom okrugu sjevernog Teksasa, gdje je služio u četiri kampusa i u dva školska okruga. Prije nego što je ušao u administraciju, šest je godina bio predavač umjetnosti u učionici i sportski trener radeći s učenicima od šestog do osmog razreda. U ovoj knjizi pokazuje strast i želju za promjenom modela obrazovanja, pomicanjem granica tradicionalnog učenja i istraživanjem novih kreativnih ideja.

Na početku knjige autor prepričava svoj osobni put kroz negativno iskustvo s tradicionalnim obrazovanjem. Opisuje osjećaj nepripadnosti i beskorisnosti u sustavu koji mu nikako ne odgovara ne uviđajući relevantnost obrazovnog sadržaja; osjeća se omalovaženo i bez nadahnuća za radnu etiku. Međutim, ključni trenutak dogodio se tijekom završne godine srednje škole kada je školski savjetnik